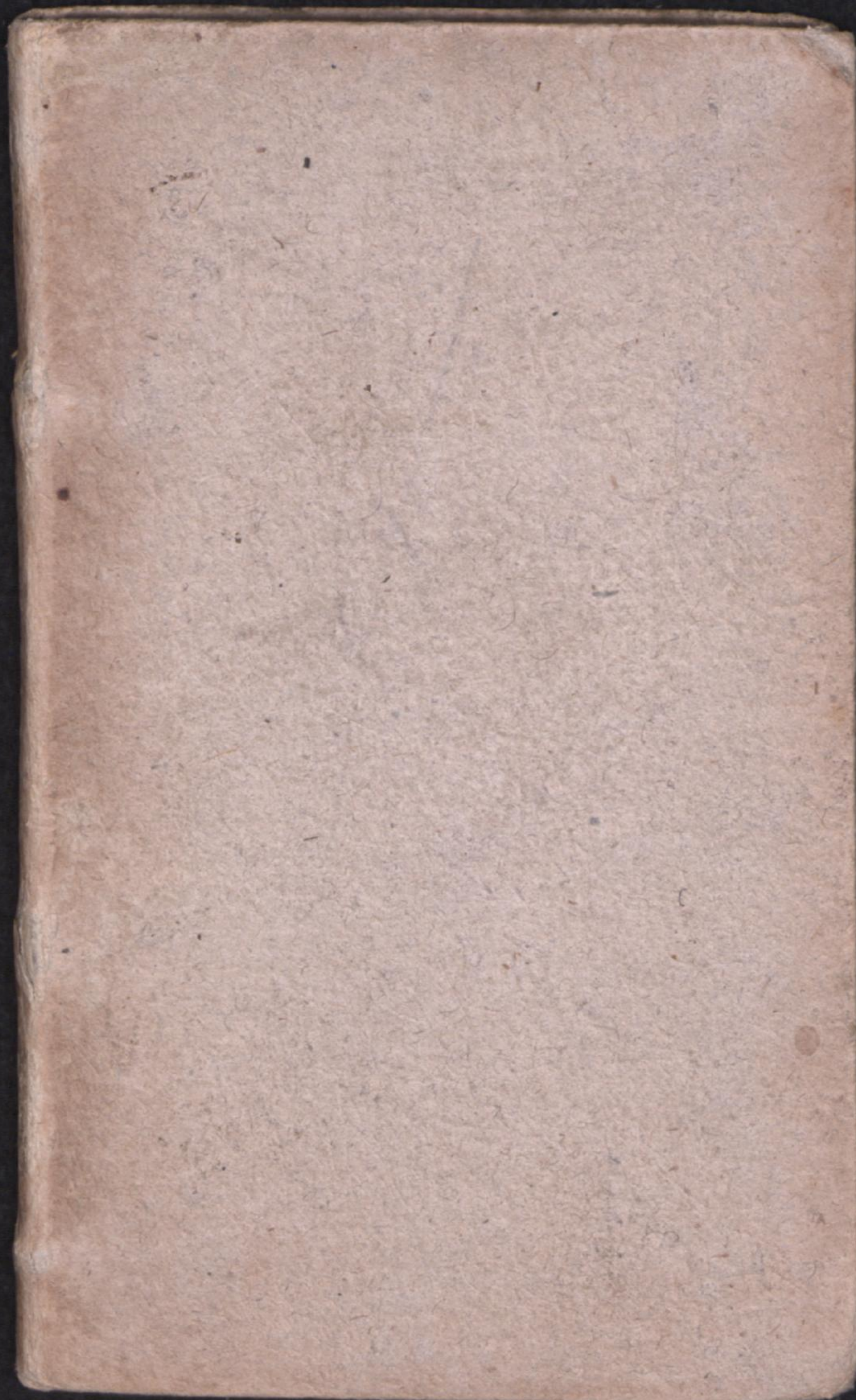

BIBL REGIA HAFNIEN

CENOTAPHIVM

Illustrissimo Principi ac Domino, Domino

FRIDERICO II.

Danorum & Norvegianorum Regi &c. scriptum & die 5. Iunij, Anno 88. quo tempore eius funeri Roschildiæ iusta fiebant, in Gymnasio Asloensi recitatum

à

IACOBO IACOBÆO *Volfio*.

THOMAS MORVS.

Princeps pius nunquam carebit liberis
Totius est regni pater.
Princeps abundat ergo felicißimus
Tot liberis, quot subditis.

ROSTOCHII
Stephanus Myliander excudebat.
ANNO
CIↃ IↃ XIIC.

Venerando viro, doctrina & v[...] praestanti M: Georgio Simonis Otho[...] D. Francisci [...] fidelissimo D[...]

EPIGRAMMA

Ornatiſs. viro
JACOBO JACOBÆO
Scholæ Asloenſis Re-
ctori S.

Iuſticiam, Pacem, Muſas & tem-
pla fouentes
Reges, dona Dei ſunt & imago
Dei.
Talem cum laudes gener omni lau-
de nitentis
Præſulis, & laus eſt hæc tua,
lausq́; Dei eſt.

IOHANNES FRE-
DERVS D.

REVERENDO ET CLARISSIMO VIRO eruditione, virtute & dignitate præstanti

M. IOANNI NICOLAI

dioecesium Asloensis & Hammarensis Superintendenti vigilantissimo, socero obseruandissimo.

Vripides, Venerande socer, Vlyssem inter cætera quibus Hecubiæ filiam Polyxenam pro Græcorum salute mactandam persuadere voluit, hoc etiam tanquam præsentissimum medium adhibuisse commemorat.

Καὶ

καὶ μὴν ἔμοιγε ζῶντι μὲν καθ' ἡμέραν
κ' εἰ σμικρ' ἔχοιμι, πάντ' ἂν ἀρκούντως ἔχοι·
τύμβον δὲ βουλοίμην ἂν ἀξιούμενον
τὸν ἐμὸν ὁρᾶσθαι, διὰ μακροῦ γὰρ ἡ χάρις.

Quæ mihi cunque quidem tribuuntur præmia viuo
Non parui faciam, sint licet exigua:
Ast, ego nolo, meus tumulus priuetur honore
Tempus qui longum post mea fata manet.

In hoc vno Vlysse mentem perspicimus omnium Philosophorum, qui finem vitæ honestæ & cum virtute transactæ laudem immortalem statuerunt. Huius rei non tam illorum scripta quàm facta testimonio sunt: hinc enim tot mortuorum memoriæ; tot Epicedia & Epitaphia: tot commendatio-

dationes & funebres Orationes semper habitæ sunt. Hæc exequiarum iusta nemo, arbitror, iniusta affirmare potest: non enim meliori ratione mortuorum virtutes & benefacta ad posterorum memoriam quàm honesta et digna prædicatione transferuntur: neq; hac vlla res mortuorum amicis gratior esse potest, vt videre est, in Cæsare Augusto & Octauia sorore, qui vbi Virgilium locum illum 6. Æneidos de mortuo Marcello recitantem audierunt, obortis lachrymis silentium imperarunt: Octauia verò ipsa Marcelli mater animo defecit, & pro singulis versibus denis sestertiis Poetam donauit. Verùm vt voluptatem Augusti & Octauiæ, virtutibus Mar-

celli audiendis, mittam, quis eſt qui non afficiatur dignis bonorum Encomijs? quis eſt qui non delectetur eorum hiſtorijs? certè non minori deſiderio eas audiendi, quàm præſtantes homines videndi incendimur & commouemur.

His rationibus motus diſcipulis meæ fidei commiſsis, quam primum Illuſtriſsimi Regis noſtri obitum auditione percepimus, pro exercitationis ſtyli argumento hiſtoriam ſanctiſsimi Regis quantum per ingenij mei tenuitatem fieri potuit, proponere con ſtitui, quod vbi ſenſit Tua Præſtantia, mihi autor fuit, vt orationem ipſe conſcriberem & in auditorio recitarem, non tam vt iuuentus exemplum huius materiæ conficiendæ habere

bere

bere, quam alij dignißimam regiæ maiestatis commendationem audire possent, præsertim eo die quo sanctissimi Regis funeri in Dania exequiæ peragerentur. Quamvis autem non ignorem doctißimos viros minimè intermissuros quin pro summa sua dicendi copia & facultate permulta de optimo rege nostro & grauiter & ornatè dicant: tamen T. reuerentia mihi persuasit, vt ob prænominatas causas hanc etiam narratiunculam, velut anser strepens inter olores contexerem. Verùm quia intellexi eam licet rudem & incultam auditoribus non insuauem fuisse, nonnihil animi mihi addidit, vt eam typis committerem, & sub tuæ humanitatis nomine emitterem,

non modò ut tuæ erga me beneuolentiæ, sed etiam meæ erga tuam Reuerentiam obseruantiæ & gratitudinis testimonium publicum extaret. Quod superest, æternum Deum toto pectore oro, ut tuam præstantiam quam diutissimè incolumem conseruet. Asloiæ 5 die Iunij Anno 1588.

T. R.

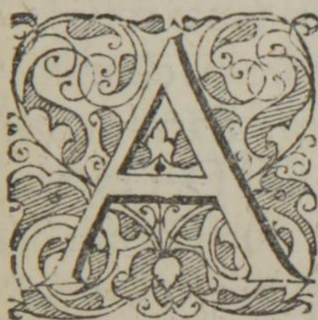
Colens

Jacobus Iacobæus Volfius.

CENO-

CENOTAPHIVM

Illustrissimi principis ac Domini, D. FRIDERICI II. Danorum & Noruegianorum Regis inclytissimi &c.

Chilli Græcorum præstantissimo heroi, in Troiana Regione vbi in fata concessit, sepulto: Græci in memoriam illius virtutũ quibus inter cæteras nationes non aliter atq; Sol inter reliquas stellas tota Grecia resplẽduit, κενοτάφιον in Chersoneso Hellespõtica egesserunt. Quanto magis nos optimo regi nostro laudatissimæ & beatissimæ memoriæ FRIDERICO II. cui hoc die Roschildiæ in Dania, non sine maximo omnium ordinũ, ciuitatũ, prædiorũ, & pagorum luctu, iusta fiunt: non solũ hic Asloiæ: verumetiam in singulis huius regni locis, nõ sepulchrum vacuũ, quale Græci suo Achilli, sed illud lacri-

mis

mis noſtris refertum erigere debemus. Amiſimus enim non gigantem bellicoſum religioni & ſubditis maximam aliquando perniciem, ſed communem horum regnorum ſalutem, illuſtriſsimum & potentiſsimum heroa *FRIDERICVM* II. verè ſtudioſum pacis principem, indefeſſum tamen ſanæ religionis & iuſtitiæ propugnatorem, clementiſsimum regem noſtrum, Patrem patriæ, ſummum eccleſiæ filij Dei in hoc afflictiſsimo mundi ſtatu nutritorem & promotorem: Hunc inquam, chariſsimum patrem patriæ ad meliora tamen, nobis relictis, concedentem, proh dolor, amiſimus, non ſine acerbiſsimo omnium piorum dolore & ingenti luctu: luget Regina illuſtriſsima orbata coniuge vnicè dilecto: lugent illuſtres liberi amiſſo patre, luget ampliſsimus Senatus amiſſo capite publici conſilij duce præcipuo: lugent vniuerſi ſubditi amiſſo rege optimo, vnico propugnaculo: lugent idq; omnium maximè Eccleſiæ & ſcholæ, amiſſo nutricio liberaliſsimo,

mo,

mo, & vindice & propugnatore fidelis-
simo.

Etsi autem nos verbo Dei edocti cer-
tissimè exploratum habemus, sanctissi-
mum regem nostrum ex hoc mundo,
fœdissima malorum omnium & calami-
tatum colluuione, omniumque scelerum
officina opulentissima auocatum in
tranquillum illum beatorum cœtum,
sanctorum patriarcharum, prophetarũ,
& regum selectissimum consilium emi-
grasse, vbi nunc cum rege regum & do-
mino dominantium Filio Dei, cuius re-
gni terminos summa cura hic defendit,
& extendit, optatissima requie fruitur:
atque cum regibus sanctissimis Dauide,
Iosia, Ezechia, Iosaphat, aliisque eiusmo-
di, pientissimo patre & auo, qui Chri-
stum in terris hospitio acceperũt, imò ci-
uitate æternùm manente donatus est:
tamen nostrum qui superstites sumus et
sub illius fœlici gubernatione in hac vi-
ta longè beatissimi viximus, omnium in-
terest, aliquo tanti Herois & Patris amis-
si mœrore affici, eiusque gratam memo-
riam

riam conſeruare: atq; vtinam maior à nobis pro beneficiis quæ horum regnorũ eccleſiis, ſcholis, & politiis per ipſum contigerunt, Deo exhibita eſſet gratitudo, certè tanto bono tàm ſubitò priuati non eſſemus. Quocirca metuendum, ne DEVS pro ſua iuſtitia acerbiori flagello, ſi quid tamẽ poteſt eſſe acerbius noſtrã ingratitudinem & peccatorum ſecuritatẽ inuiſere in animo habeat: ſiquidẽ DEVS, (ſi quid ponderis hic Plato habere poſsit) Quando vult benefacere ciuitati viros præſtantes mittit: quando veró vult punire ciuitatem, auocat ex ea bonos viros DEVS. Quem quæſo regemeliorem à nobis auocaſſe potuit? certè neminem: quare quò præſtantiorem nobis eripuit, eo grauiora Rebuſpubl. impendere mala nobis perſuaſiſſimum habemus. Iratum Deum triſtiſsimi & grauiſsimi caſus arguunt: cur nos non circumſpicimus? cur non conſideramus quot illuſtres perſonæ breui tempore hanc vitam cum morte commutarunt? Quæ cauſa eſt alia, quàm vt

DEVS

DEVS talia lumina colligat, ne ea quæ contumacibus ceruicibus noſtris imminent aſpicere cogantur? Huic malo meliori ratione non anteuenitur, quàm pia vitæ emendatione, & precatione: Quapropter depoſito peccati veterno ad preces tutiſsimam arcem in hiſce anguſtiis confugiendum eſt; paternam faciem nobis rurſum retegat DEVS ac miſericordiæ ſuæ memor hunc ingentem dolorem aliquo ſaltem gaudio commutare velit. Gratiæ illi ſunt agendæ qui regem *FRIDERICVM* II. nobis non eripuit antequam in regni ſucceſsionem illuſtriſsimus filius Chriſtianus III. eligeretur: hunc vt tueatur & hiſce regnis conſeruet precibus ſollicitandus eſt optimus DEVS, nec non vt Spiritu ſuo illũ impertiat, vt paternis veſtigiis in heroicis & Chriſtiano principe dignis virtutibus inſiſtat: conſeruet ampliſsimos Daniæ proceres, vtriuſq; regni ſenatum, regium Cancellarium, alterum in afflictiſsimo modò regno oculum, & cæteros vniuerſos quibus noſtra fœlicitas

iam

ſam tota tanquam hedera pyramidi alicui, innititur.

Verùm & aliquantulum memoriam virtutum & beneficiorum regis noſtri *FRIDERICI* II. perpetua memoria dignißimi renouare, eamq́; grata mente conſeruare, Deoq́; pro tot & tantis beneficiis per ipſum Eccleſiæ & Reipub. collatis gratitudinem poſsimus præſtare, operæprecium exiſtimaui, me hoc tempore pauca de illo dicturum. non quod ſperem me huius patris patriæ virtutes digna oratione proſecuturum, eæ enim plures ſunt & maiores, quàm vt vllius Rhetoris oratione enumerari & comprehendi poſsint, quantum abeſt, vt ego, quem & ingenium & vires deficiunt, tale quid vel mihi vel vobis promittere queam.

Quo autem certi conſtituantur noſtræ orationis termini, initium, progreſſus & finis, tria tantùm dicam eaq́; breuißimè pro ingenioli noſtri menſura: veſtrum erit boni conſulere, & in meliorem interpretari partem, illius me-

mores,

mores, In magnis voluiſſe ſat eſſe: & neminem artificem ſuum opus vel Phidium adeo abſoluere & polire quin etiam amplius vellet: meas etiam ex veſtris affectionibus poteſtis facilè metiri & iudicare: experti eſtis & etiamnum experimini quot dolores, quot gemitus & quot animi perturbationes grauiſsimus hic caſus vobis attulerit, vt nõ modo amiſſum publicum bonum, optimũ regem veſtrum lugeatis: ſed etiam plura mala, quæ tamen DEVS auertat, quaſi timore Panico perculſi timeatis, idq; tantopere vt ad leuiſsimorum arborum foliorum motus terreamini. Primo itaq; dicam de beatiſsimæ memoriæ regis noſtri *FRIDERICI* II. natalibus atq; maioribus: deinde de vitæ genere, quomodo regno inauguratus illud amplificauit & adminiſtrauit: & poſtea de placidiſsimo vitæ exitu.

Natus eſt Haderslauiæ *FRIDERICVS* II. Rex Daniæ & Norvegiæ de quo ſumus dicturi, Anno Chriſti 1534 primo die Iulij, triennio antequam pater eius lauda-

laudatiſsimæ memoriæ Chriſtianus III regnis hiſce otium, religionem veram, & bonas literas reſtituit, profligatis & deuictis hoſtibus Chriſtophoro Comite ab Oldenburg cum ſuis aſſeclis Georgio Textore et Marco Meiero Lubecēſibus & alijs qui tunc temporis, mortuo patre Friderico I. huius *FRIDERICI* noſtri auo, regnandi libidine hiſce regnis tanquam prædæ inhiarunt.

Patrem habuit illuſtriſsimum Regem Chriſtianum III. filium Friderici I. Ducis Holſatiæ, qui ex fratre nepote Chriſtiano II. filio regis Iohannis à Senatu Daniæ præſcripto hæc regna annos decem cum magna laude adminiſtrauit.

Mater ei fuit *DOROTHEA* ex clariſsimæ inclytorum Saxoniæ Principum familia oriunda, filia Illuſtriſsimi Principis Magni, ducis Saxoniæ inferioris.

Qualis & quantus Sereniſsimus pater Chriſtianus III. fuerit neminem latet; & ſi liceret mihi de hoc *FRIDERICO* eius filio iam dicturo extra ſepta

vagari illius mentionem minimè præterire deberem: ſpero tamen vitio mihi minus poſſe verti, ſi id parcius fecero, quò melius eandem mentem, eundem animum, idem vtriusq; patris & filij ſtudium & propoſitum fuiſſe perſpicere & cognoſcere poſsimus.

Patri Chriſtiano III. nihil magis curæ fuit quàm Eccleſiæ Chriſti & Reipub. ſalus: quocirca reuerſus ab auunculo ſuo Ioachimo Electore Brãdenburgenſi, patri Friderico I. Duci tum temporis Holſatiæ, author fuit, vt abiectis Papiſticis nugamentis & tenebricoſis hominum figmentis, puram Euangelij lucem ipſe amplecteretur: hanc doctrinam patri in imperio poſt biennium interregnum ſuccedens, inueterata Pontificiorum Idolamania à patre primum expugnari cœpca & ferè euerſa & extirpata, ſumma cura plãtauit & irrigauit. Quò autem felicius iactum Euangelij ſemen in meſſem vſque vberiorem creſceret, remotis Epiſcopis Pontificiis, ſuperintendentes

Ecclesiarum, eruditione, pietate & morum integritate præstantes viros, septem in Dania & quatuor in Norvegia constituit, qui curam idoneorum pastorum haberent, neç non rationem pauperum, quibus vitæ necessaria in nosocomijs passim constitutis liberaliter suppeditarentur. Scholas Ecclesiæ Dei Seminaria & omnis pietatis & honestatis officinas aperuit, & docentibus liberalissima stipendia deputauit, monachis inutilibus terræ ponderibus & fruges tantum consumere natis penitus eiectis: Imò non tantùm triuiales, vt vocant, scholas constituit, sed etiam quò in vno Regni Daniæ loco Emporium quasi Musarum haberi posset, generalem scholam, Academiam Hafniensem, ab auo suo Christiano I. antè quidem Anno Christi 1475 fundatã sed motibus bellorum, ferè collapsam restaurauit & quasi nouam erexit aucto professorum numero eorumç stipendio. Sed vt omnia in vnum contraham, nihil prætermisit Christianissimus

mus

mus Rex Christianus quod gloriæ Dei promouendæ vtile cogitare posset.

Tali animo sanctissimus Rex in Deum fuit, certè non minus erga subditos fuit affectus, quare perpetuò in eorum animis viuunt eius clementia, mansuetudo, facilitas, studium pacis atq; benignitas: de quibus vt sigillatim dicatur, non est nostri instituti, sed potius ad narrationem de filio F*RIDERICO* nos reflectamus. Illa verò quæ de Christiano patre commemorauimus, huc faciunt, vt conspiciatur, non mirum esse; semina virtutum, & similes impetus parentum in liberos à parentibus tanquam per canalem traduci & deriuari: vnde etiam non nihil dicere illos arbitramur, qui animam humanam ex traduce propagari asserunt, siquidem omnes virtutum impetus actioni animæ non possumus non attribuere.

Verùm iam non disputamus, sed regis nostri F*RIDERICI* mores & impetus non alienos à patris sui demonstra-

mus neq; nostra demonstratio multis argumentis indiget, cum ea tale exemplar tuis oculis viua imagine subijcit, si hoc tibi nō satis fecit, autoritas si quid valet, valet autem plurimum, tibi satisfaciet: Pindarus non veretur pronunciare φυᾷ τὸ γενναῖον ἐπιπρέπει ἐκ πατέρων παισὶν λῆμα, hoc est, generosi parentū animi natura & in filiis excellunt. Pindaro astipulatur latinus Poëta:

Fortes creantur fortibus & bonis:
Est in iuuencis, est in equis patrum
Virtus, nec imbellem feroces
Progenerant aquilæ columbam.

Adeò excellens in rege *FRIDERICO* fuit natura quam plurimum liberalis institutio adiuuit, nam à pueritia non modò veram de Deo doctrinam didicit; sed etiam ad amorē Christianæ religionis, iusticiam, mansuetudinem, moderationem & id genus virtutes cæteras, Christiano principe dignas, optimè est institutus: in quo vbi Illustrissimus pater regias virtutes emicare vidit, dignum iudicauit, qui in re-

gni

gni ſucceſsionem deſignaretur, quare homagio illi à regni Daniæ ſubditis præſtito anno ætatis 8. Chriſti verò nati 1542. in Dania, ſexennio verò poſt Anno Chriſti 48. hîc Asloiæ ab vniuerſis regni incolis Rex electus eſt.

Interea quantum temporis occaſio ferre potuit, etiam in Germaniam, varios hominum mores & vrbes vt cognoſceret, profectus eſt, ad affinem ſuum Auguſtum Ducem & Electorem Saxoniæ, vbi etiam moribus honeſtis plurimum profecit, antequam horum regnorum imperio vndecim pòſt annis inauguraretur.

Atque hæc de natalibus, illuſtribus parentibus, eorumq; fideli opera in regem inſtituendum, vbi nihil regium neq; in pueritia, neque in adoleſcentia deſiderari videtis: Sequitur alterum quod propoſui de vitæ genere, quomodo regni adminiſtrationem adeptus illum amplificârit & gubernârit.

Vitę genus tale fuit, quale omnibus conſtat, quò minus prolixa narratione

indiget. Inclytiſsimus & illuſtriſsimus Rex fuit regnorum Daniæ & Norvegiæ. Ad regiam dignitatem Anno 1559 deuenit, & die 20 Auguſti regnorum Diademate ſolenni ritu Hafniæ Metropoli Daniæ in æde Diuæ virginis coronatus eſt, quo quidem anno, pater Chriſtianus III. ipſis Ianuarij calendis huius fugacis vitæ miſerias cum æternis gaudijs commutauit. Ex hoc tempore vſq; ad extremum ſpiritum, non vt Leo, ſed ſumma pietate, clementia, iuſtitia, φιληνοχία, fortitudine & tanta lenitate & moderatione his regnis præfuit, vt nihil à bono patre differre viſus ſit, prælucens ſubditis caſti pudoris exemplo.

De hiſce virtutibus bono principe dignis iam dicendum eſt, vbi tamen prius mentionem fecero, quomodo regnum à patre acceptum amplificarit & ornarit, deinde breuibus me expediam quo modo dictis virtutibus regnis præfuit.

Amplificando regno non defuit ei ſtudi-

ſtudium & voluntas, ſiue in eccleſias
& ſcholas, ſiue in Remp. oculos tuos
conijcere velis. Videſne quanta pieta-
te, quàm indefeſſo & ardenti amore
Dei, qua virtute affatim abundauit,
eccleſias & ſcholas amplificauit?

Chriſtianiſsimus pater veram reli-
gionem è pontificum tenebris, tanꝗ
è Cimmerijs vmbris reduxit & vindica-
uit & nobis quaſi in manus tradidit: ſed
hic à patre religionem plantatam orna-
uit & locupletauit: teſtes ſunt eccleſiæ
& eccleſiarum miniſtri. Quot paſtores
in Dania regiam liberalitatem experti
ſunt? quot in Noruegia regia munifi-
centia ſubleuati ſunt? quot ſunt quibus
ſtipendium regijs decimis auxit? Chri-
ſtianiſsimus pater ſcholas paſsim ſatis
cum laude conſtituit: ſed hic ſolita be-
neuolentia & munificentia eas itidem
ornauit, non ſolùm docentibus, ſed eti-
am diſcentibus neceſſaria ſuppeditans.

Vt munificentiam eius erga docen-
tes prætercam, quot quæſo ſunt bona-
rum literarum tyrones qui ea gaudēt?

quot in Dania, quot in Noruegia regia eleemosyna iuuantur & sustentantur? certè illorum catalogum conscribere longum foret. Vnum tamen exemplum hic attingam, cuius simile non scimus ab vllo regum non modò Daniæ sed ne totius Europæ factum.

In Selandia Danorum SORÆ ab Ascero Ryg patre Absolonis, tempore Valdemari I. Episcopi Roschildensis, & Esberni Snare, pio quidem, pro eius temporis ratione, proposito, fundatæ, liberam scholam Anno 85. constituit; vt eo loco quo olim fœdissima monachorum agmina Diabolo alerentur, nunc Deo ingeniosissimi instituantur adolescentes, sexaginta nobiles & sexaginta humili genere oriundi: eo loco, vbi monachi artifices omnis versutiæ & nequitiæ instructissimi inde prosilierunt, nunc viri Ecclesiæ & Reipub. vtilissimi, inde tanquam ab equo aliquo Troiano prodire possunt. Et quo maiori fidelitate discentes in bonis literis informarentur, ei loco virum nobilem

bilem eruditione haud vulgari celebrē Chriſtianum Machabæum Alpinatem, Doctoris Iohannis Machabæi, Theologi in Academia Hafnienſi olim excellentiſsimi filium præfecit. Quod quæſo maius pietatis regiæ argumentum eſſe poterit, quàm ita Eccleſiæ & Reipub. proſpicere? verum non ſatis eſſe duxit clementiſsimus Rex aliquid incipere, niſi etiam idem ad finem feliciter perducatur: quare ne adoleſcentes tenuioris fortunæ, felicis tamen ingenij, animum de continuandis ſtudiis deſponderent, numerum alumnorum celeberrimæ Academiæ Hafnienſis ſeptuaginta ſex perſonis quotannis alendis regia liberalitate auxit. Quo autem Doctores ex regni indigenis etiam Dania habere poſsit, in exteris nationibus Theologiæ & Medicinæ operam daturi, quatuor doctiſsimi iuuenes etiam regia munificentia centenis daleris & amplius, quotannis illis numeratis ſuſtentatur. Quid quæſo Pietas eſt, ſi hoc non eſt? Quid Deo gratius? Quid

ecclesiæ & quid reipub. vtilius? hinc enim habemus veram religionem, hinc habemus facultates, artes & linguas. Annos abhinc septuaginta retrò numera & illus temporis, quæso, statum considera, quibus nominibus doctos viros tum habuit Dania? quos Theologos? quos Medicos? quos Rhetores? quos in linguis doctis peritiores? certè vna cum religione, nescio quo fato, omnes artes & scientiæ erant collapsæ & corruptæ: vt verè cum Philosopho illo Satyrico dicere possimus, Ius Grammaticæ tantùm penes Alexandrum fuit, Dialecticæ penes Hispanum, Rhetoricæ penes Laurentium Aquilegium, Mathematicis disciplinis suffecit computus ecclesiasticus, historijs fasciculus temporum, reliquis vniuersis Isodorus.

Illud etiam seculum natiuum illum latinæ linguæ succum & sanguinem prorsus amisit, nam sermo ita vitiatus fuit, vt in meram degenerarit barbariē, quæ ad memoriam vsq; parentum nostro-

ſtrorum adhæſit, antequam per talia media ſanctiſsimorum Regum Chriſtiani III. & FRIDERICI II. nobis reſtitutus ſit natiuus linguæ latinæ ſuccus & nitor: imò non tantùm illius ſed etiam cæterarum, vt non minus quàm Saxones Græcam linguam per Laſcarem Alpes transvolaſſe dixerunt, nos verè affirmare poſsimus & linguas doctas & omnes facultates & artes per doctos viros regia liberalitate enutritos, & altos non modò Alpes, ſed etiam Oceanum Balthicum Hafniam vſque transvolaſſe.

Hæc ſanctiſsimi Regis religio fuit, hoc eccleſiæ Dei amplificandæ & ornandæ ſtudium: quomodo verò rempublicam vberius ornarit & amplificarit iam conſidera: conſidera quale regnum accepit & quale reliquit.

Regnum à parente laudatiſsimæ memoriæ optimè conſtitutum & prudentiſsimè ornatum accepit, ſed illud multum amplificatum reliquit. Quomodo Chriſtianiſsimus pater

ter religionem puram à tyrannide pō-
tificia vindicatur: quomodo ecclesias
& scholas ordinauit: quomodo eas
regia munificentia subleuauit, & o-
mnibus liberalitatis officiis ornauit,
antè audistis: audistis etiam quomodo
sanctissimum patrem, sanctissimus fi-
lius *FRIDERICVS* II. non solùm
in his imitatus est, sed etiam multum
superauit: Ea enim quæ pater pijssimè
ordinauit, ipse non improbauit, quod
viuum pietatis, erga mortuum patrem
testimonium fuit, sed literis confirma-
ta locupletauit, docentibus stipendia
augens, & discentibus alimenta & alia
necessaria prospiciens. Nonne idem
in Politica administratione factum est?
vide & penitus magnifica & vtilia æ-
dificia contemplare, & politiæ statum
non oscitanter, sed apertis oculis ac
mente intuere.

Multis encomijs Christianus pater
extollitur quod multa loca ædificiis or-
narit, & arces etiam nonnullas extrui
curarit, quantas laudes eo nomine hūc
regem

regem noſtrum *FRIDERICVM* II.
aſſecutum & obtinere dicemus? vide
vt arcem Fridrichsburgẽſem extruxe-
rit & foſsis munierit? vide Haſnienſem,
vide Scanderburgenſem & Anderſcho-
uienſem, verùm vt eas & cæteras præ-
teream, & loco multarum vnam tibi
nominem, vide vt arcem Chronobur-
genſem non ſolùm ab imis fundamen-
tis extruxerit, ſed etiam validiſsimis
munitionibus ſepierit, vnde non im-
meritò regni Daniæ alterum propu-
gnaculum dici poſsit. Hac arce ſan-
ctiſsimus Rex mirificè delectabatur,
quare etiam ſummam operam in hanc
muniendam & ornandam conuertit:
in hac arce reliquit poſt ſe monumen-
tum verè Mauſoleum, cuius ſimile in
tota Europa vix reperitur, monumen-
tum, non modò huius ſolummodo lo-
ci, ſed etiam totius regni ornamentum:
Reges Daniæ centum (tot enim ſciri
poſſunt à Dan primo, vſq; ad noſtrum
FRIDERICVM II. aulæis ſericis
maximo impenſo intertextos inſigni-
bus

bus ſingulorum, pro varietate & numero regnorum, quibus imperarunt, adiunctis, cum breuiſsima rerum geſtarum hiſtoria rhythmis Germanicis comprehenſa.

Suetonius commemorat Cæſarem Auguſtum, imperatorũ, qui cum laude imperiis præfuerunt, imagines ſculptas in domo, in qua frequentius eſſet, locaſſe, easq; diligenter, intuitum eſſe, vt illorum exempla in uita & imperio imitari cogitaret: ita illuſtriſsimus rex regum Danorum, non modò eorum qui cum laude regnum adminiſtrarunt, ſed omnium qui vnquam in Dania rerum potiti ſunt, ſiue cum laude ſiue cum ignominia præfuerunt, effigies formari voluit, quò habere poſſent poſteri Danorum Reges exemplaria tam eorum quæ omittenda & fugienda, quàm quæ committenda & facienda ſunt, & ita exemplum ab alijs ſumere vt Comici verbis vtar, ſibi quod ex vſu ſiet: quod pulcherrimo Epiphonemate Doctiſsimus vir M. Iuarus Bartholi-

nus

nus monasterij Ringstadiensis præses cui negotium rhithmorum Danicè cõficiendorum antequã Germanicè verterentur, commissum erat, in hanc sententiam subiunxit.

Cernis vt historiæ speculũ sunt normaq; Regũ:
Hæ facienda docent, hæ fugienda monent.
Quod Reges timidè monuisse verentur amici,
Exprimit audacter Regibus historia.

Ita arces in quibus non minima regnorum salus consistit serenissimus rex ab imis fundamentis extruxit, vt interea taceam reliquas, quas vberius structura ita amplificauit & muniuit; vt inde non minus quàm olim Cesar Octauianus de vrbe Roma ædificiis à se ornata gloriari posset: Octauianus crebrò in ore habuit tanquã symbolum: Romam latericiam accepi, marmoreã relinquo, Nonne idem Rex noster de se simile quid affirmare potuisset?

Verùm non satis esse duxit regna tot arcibus tutissimo aduersus hostium incursiones propugnaculo & asylo munita habere: sed etiam plurimũ referre

leges

leges in pretio & vigore obseruare: vt enim arces regni ab hostibus seruando vtiles sunt: ita leges regni incolis inseruiunt, imò conseruant, quo minus dissipentur, quare etiam non exigua cura honestarum legum fuit.

Pater Christianus III. subditorum commodis bene cupiens de certis factorum casibus & circumstantiis suas quasdam positiuas leges iustitæ seruandæ profuturas tulit, Idem ab æquissimo filio *FRIDERICO* II. factum est nön solùm in Daniæ legibus sed etiam in nostris Noruagicis, vbicunqꝫ leges nostræ à S. Olao rege latæ correctione indigerent, & subditorum necessitas ἐπιείκειαν postularet. Atqꝫ ob hanc causam sæpius plenaria potestate regij commissarij è Senatu regni lectissimi viri huc in Norvegiam mittebantur, qui vicem regis in causis cognoscendis & diiudicandis agerent quorum ἐπιεικείας & legum mitigationes æquissimas etiamnum habemus.

Ita enim legum prima cura illustrissimi

ſimi regis fuit. Nullus enim ſtatus, nulla ciuitas, nullum regnum, ſine legibus felix & diuturnum eſſe poteſt. Sunt enim leges bonæ non Tyrannorum & potentum retia aut liberioris vitæ compedes, vt vulgus putat: ſed nerui & vincula humanæ ſocietatis & vitæ ciuilis, quibus perruptis horribilem confuſionem & omnium rerum triſtem vaſtationem ſequi neceſſe eſt.

Vtroqꝫ regno ita ſapientiſsimè conſtituto, religione ſincera, munitionibus atqꝫ arcibus, & legibus, politiæ anima, ſubditis ſuis, vt Chriſtianum decet Principem & Regem, vt blandiſsimus pater præfuit: pietate, caſtitate, humanitate, humilitate & ſimilibus infinitis quæ vitam honeſtam commendant, eis prælucens: vt interea taceam regiam illius clementiam, fortitudinē, liberalitatem & paternum affectum erga ſuos ſubditos, quas omnes enumerare non eſt noſtri inſtituti: neqꝫ ijs viribus & facundia ſumus, vt minimam earum, veluti par eſſet, ornare &

illuſtrare poſsimus, quocirca præcipuas deligamus & attingamus.

De pietate quanta in hoc rege noſtro fuerit nemini dubium eſſe poteſt, ipſe enim adminiſtratione regni accepta, ſe pientiſsimum Regem eſſe ſatis declarauit. Videtis vt domum Dei amârit, videtis quantis beneficijs Eccleſias & Scholas cumulârit, quæ cauſa, quæ mens, quod conſilium horum ſtatui poteſt? nonne omnia à vera eius pietate & non aliunde profecta ſunt? vidiſtis etiam vt cætera pietatis exercitia & officia, regis indefeſſum audiendi verbum Dei & precandi ſtudium prætercam, quoties pijſsimus Rex publicas preces per totam Daniam & Noruegiam, easq́ꝫ tribus continuis diebus mandauit, cui hoc annumerabimus? nonne incredibili Regis pietati? nonne hæc pietas eſt, fiduciam in Deo collocare & in Deo præſidium exſpectare? Quoties enim pijſsimus Rex verebatur regnis ſuis impendere mala, ſe ad pre-

ces exemplo pientiſsimornm regum conuertit. Ita hoc anno menſe februario diem forte fatalem non procul abeſſe ſentiens, publicas preces per totam Daniam, Noruegiam, & Holſatiam imperauit, formulas concionũ ſuis impenſis imprimi mandauit, & tot exemplaria quot paſtoribus horum regnorum & Ducatus ſufficerent, ad ſuperintendentes Diœceſium mitti procurauit.

Tanta regis pietas fuit, vnde non immeritò beati & multum felices ſumus, vt enim Principum peccata ſubditis maximæ calamitati fiunt, iuxta illud: Quicquid delirant Reges plectuntur Achiui: Ita & principum pietas maximè eoſdem beat. Quis rogo tam ſtupidus, tam hebes, tam mentis & intelligentiæ inops eſt, qui non videat quantis bonis optimus Deus per hanc Regis pietatem, nos, licet ingratiſsimos, accumularit? circumſpice quidem te, & Belgicas prouincias tibi vicinas contẽplare, atq; ex illarũ afflictio-

bus tuam felicitatem rationare, nonne antea illæ florentiſsimæ erant, nunc verò in abyſſum quaſi omnium calamitatum demerſæ laborant? nonne antea in pace & ſumma tranquillitate placidè vixerunt: nunc verò annos 25 amplius miſerrima plurimorum hominum laniena inſtar beſtiarum paſsim dilacerantur; atq;, quod grauiſsimum eſt, propter defectionem à pontificijs commentis, tanquam hæretici ad grauiſsima ſupplicia rapiuntur. Cur igitur tu ſomnum tuis oculis non abſtergis & conſideratis illorum caſibus tuam felicitatem agnoſcis? in ſumma trãquillitate & altiſsima, ſine bellorum motibus, pace nunc viuis: verbo Dei ſine cæde & ſãguine potiris, nullas doctrinæ purioris corruptelas audis; nullas calumnias aut hyperbolas venenato ſpiritu turgidas ſentis: cui quæſo tanta commoda vis aſſcribere? nonne ſanctiſsimo regi *FRIDERICO* II. ea omnia vis accepta referre? certè id vt facias par eſt. Hanc noſtram felici-

tatem

citatem beatiſsimæ memoriæ Philippus Melanthon bonarum literarum, poſt obtenebratam religionem primus inſtaurator & illuſtrator his verbis alicubi ſuo tempore prædicauit: Optimè, inquit, congruit imago Halcionum ad eccleſias in Danico nunc regno præſertim, cùm Dei beneficio ibi verius ſint halcionia quàm vſquam in toto terrarũ orbe. Vt enim aiunt halciones in mari in arduis ſcopulis nidos conſtruere, & ibi in media Bruma ouis incubare & excludere pullos, quo tempore quantum nulla pars hyemis horridior eſt, tamen aliquot dierum in mari tranquillitas eſt, ne fluctibus nidi & oua obruantur & diſsipentur: Ita in inſula Dania inter ſcopulos collocauit DEVS eccleſias ſuas, in quibus vox euangelij incorrupta ſonat, & ſtudia optimarum artium & linguarum rectè inſtituta ſunt: & his tantis tumultibus aliorum regnorum omnium, pacem Danico regno ita concedit DEVS, vt nec bella gubernationem Politicam,

C 3 nec

nec ſæuitia cuiuſquam nec diſsidia ecclesias turbent.

Hæc tum temporis Philippus Melanthon: Quod ſi hodie in viuis eſſet, quid putas ipſum dicturum? quibus nominibus nos tam felices ipſum arbitraris prædicaturum? nos qui ex eo tempore hiſce halcyoniјs tranquillitatibus ſub piјs & pacificis regibus potiti ſumus, etiamnum potimur, & in poſterum Dei benignitate potituri.

Atq; hæc de regis pietate, vnde vides ſanctiſsimum regem non tantùm regnum ab hac virtute inchoaſſe ſed etiam cum hac adminiſtraſſe. Verùm vt nullum vitium ſolum eſt, ita neq; vlla virtus ſola eſt, ſed habet comites: Et quò excellentior virtus eſt, eò plures in comitatu habet virtutes, vnde factum eſt, quod illuſtriſsimus rex tam diuina pietate excellens in tota vita & politica gubernatione tot virtutum præſidio munitus tantoq; earum comitatu circumſeptus fuerit, vt omnium oculos in ſe conuerterit. Hæ virtutes non aliunde

aliunde quâm â diuina illius pietate profectæ ſunt, verùm ne prolixiores ſimus eas ordine attingamus, atq; primum illius caſtitatem non minimum pietatis indicium perluſtremus.

Quanta virtus caſtitas ſit, quis non videt? quantum cæterarum virtutum ornamentum ſit, quis non intelligit? videſne vnam caſtitatem maxime omnium virtutum te commendare? poteſne aliquid diſcriminis inter faciem tuam & reliquum corpus animaduertere? hoc ſi tibi dificile non fuerit illud facile erit: Quantum n. ſpecioſus vultus venuſtatē totius corporis antecellit tantum caſtitas reliquas virtutes. Nullū verò eſſe mēbrum quod te magis cōmendat, facilè hîc intellexeris ꝙ vna faciei cicatrix te magis deformat quā aliàs centum in reliquo corpore. Ita caſtitas celſiùs cōſurgentem vitā exornat, & omnium cæterarum virtutū & donorū ingens & neceſsarium eſt ornamētum, quo amiſſo omnia cætera, potentiæ, opum, honorum, virtutum decora deformantur.

Ne

Ne igitur excellentes eius virtutes vagæ libidines fædarent & conſpurcarent, elegit ſibi coniugem vitæ ſociam illuſtriſsimam & modeſtiſsimam *SOPHIAM* illuſtriſsimi Principis *VDALRICI* Ducis Megapolenſis filiam, cum qua matrimonium nuptiarum feſtiuitate Hafniæ contraxit Anno Chriſti 1572. die 20. Iulij, poſtquam annos 38 natus, hiſce regnis annos 13 præfuiſſet. Cum hac illuſtriſsima coniuge ſanctiſsimè & caſtiſsmè vixit, ex illa dulciſsima coniugij pignora ſuſcipiens generoſos liberos. Chriſtianum IIII. electum Regem, qui Anno 77. 12 die Aprilis Fridrichsburgi natus eſt, & præter illum, Vdalricum, Iohannem, Eliſabetham, Annam, Auguſtam, Heduigin.

Filios diſciplina honeſtiſsima erudiri non minori cura & diligentia curauit, quàm laudatiſsimos illos Perſarum reges olim educari ſolitos Xenophon in pædia Cyri commemorat. Ita ſubditis ſanctiſsimus Rex non ſolùm pie-

tatis

tatis ſed etiam caſti pudoris exemplar fuit, cum quibus virtutibus cæteras, de quibus me dicturum modò promiſi, vberrimè coniunxit, iuſticiam, clemenriam, fortitudinem, ſtudium pacis, liberalitatem & lenitatẽ paternam.

Iuſticia eius in legibus piè & prudẽter latis refulget. Demades Athenienſium leges à Dracone latas, propter nimium rigorem, non atramento ſed ſanguine ſcriptas ait. Tale de *FRIDERICI* noſtri legibus dici non poteſt. Eas enim leges quæ á prioribus regibus ſeueriùs ſcriptæ viderentur, pro ſubditorum vtilitate & certarum circumſtantiarum neceſsitate mitigauit, vt antea diximus: neq; ipſe vnquam in delinquentes ſeuerius animaduertiſſe viſus eſt, quin potius iuſticiam, lenitate, clementia & bonitate natiua & verè regia temperauit, vnde non immeritò regio epitheto clementiſsimus Rex vocatus eſt. Hæc clementia fecit vt ſubditis metuendus non fuerit, neq; illi ſubditi. Dionyſius ille Siculus nemini

ne quidem intimis amicis, tonſuram barbæ committere audebat, pro timore Tyrannidis quo perculſus erat. Quem enim multi timẽt, multos quoq; timet. tali formidine noſter rex planè vacvus erat atq; adeo, vt ſibi certó promiſiſſe potuiſſet, ſe ſubditum non habuiſſe, in cuius gremio ſomnũ capturus, caput totã noctem idq; ſub dio non auſus depoſuiſſe fuiſſet. Veram enim omnium beneuolentiam & ardentiſsimam στοργὴν qualis liberorum erga parentes eſſe ſolet, regia clementia, lenitas, moderatio, & bonitas ſibi conciliarunt,

Inſuper iuſtitiam regis comitabatur Fortitudo non deuitans pericula & labores pro defenſione eccleſiæ & politiæ. Verùm gratiæ nunq; ſatis dignæ Deo fieri poſſunt, qui nobis tam diuturnam pacem ſub tam pacifico rege cõceſſerit, quo minus arma induere ſanctiſsimo regi opus fuerit. Toto n. imperij tempore pacificus vixit poſtquam Dithmarſis ſuperciliũ anno I. imperij depreſsiſſet & cum vicino Sueciæ rege

fœde-

fœdera pacta poſt octo annorum bellum confirmaſſet, ita chariorem habuit pius Rex ſubditorũ ſalutẽ quàm vt temerè eos hoſtibus obijceret trucidãdos

Nouit tot & tanta eſſe belli incommoda, quot pacis commoda, nouit pacem vnam innumeris triumphis potiorem. In bellis religio turbatur, artes & diſciplinæ delentur, ſubditorum bona vaſtantur & diripiuntur, vt prætercam alia infinita belli mala: maluit ergo in pace eccleſijs, politijs & ſcholis conſulere, quàm ijs bello pericula creare, & perniciem acceſsere: maluit pacis amator, quàm expugnator & populator & eſse & appellari.

Laudatur Carolus Magnus, Ottones, Saxones, Iohannes Friderieus, Henricus auceps & alij qui propter religionem arma induerunt: certè non minus laudãdus eſt noſter rex *FRIDERICVS* qui eã togatus in pace cõſeruauit: Laudantur priſci Danorũ reges, qui regni terminos extenderunt, regnoq; Daniæ alia regna adiecerũt ſibiq; tribu-

taria

fecerunt: Rufsiam, Angliam, Scotiam, Suetiam, Noruegiam, Aquitaniam, Hiberniam, Liuoniam, Saxoniam, Churlandiam (tot enim regna Danis regibus paruiſſe ex hiſtorijs certum eſt tamẽ magis laudandus eſt noſter *FRIDERICVS*, qui patris exemplo cæde & bellis cruentis abſtinuit & ſuã ſpartam, quam nactus erat, ornauit. Vtinam omnes Reges & Principes hoc imitari vellent, tum ſanguinis profuſio minor eſſet, tum metus ſubditorum rarior, tum etiam Regum & Principum corona apud Regum & Dominum dominantium die talionis auctior futura eſſet.

Sed hic præterire nõ poſsum, quin tuam ô Noruegia felicitatem tibi in memoriam reuocem, tuam felicitatem quæ iam regibus Danis pares. Audiuimus ex viris fide dignis & multa ætate prouectis, nunquam res Noruagicas in tranquilliori ſtatu, atq; ſub Danis regibus fuiſſe, atq; hæc ſe ex maiorum relatu habere affirmarunt. Hoc

veri-

verisimile, imò verum esse historiæ testantur: asiduè enim tam motibus intestinis quàm externis incursionibus tumultus auditi sunt, antequam Margareta regis Haquini nostri vidua post obitum patris sui Valdemari III. Daniæ sceptrum adepta, Noruegiam Daniæ imperio adiunxit, ex quo tempore Noruegia Daniæ quasi hereditate adiecta floruit, nullis bellis intestinis, nullis factionibus auditis, nullis hostium copijs visis, præter eas quas proximo Sueicco bello vidimus.

Quid quæso beatius tibi contingere potest? quam tanta pace sub tam pacifico principe frui? Quamvis fortè acerbum tibi fuit propria manu ædes cum multa supellectili incensas deflagrare, ne latibula hostium arci Agershusiensi expugnandæ idonea fierent: tamen hanc acerbitatem lenit & initigat tam diuturna pax 18 annorum, quo tempore nulla tributa tibi regia clementia imperauit, nulla dedisti, sed tanquã Dominus in tua possessione sedisti.

Van-

Tanta clementia & benignitate serenissimus Rex detrimentum tuum in bello factum resarcire voluit: imò non modò non tributa exegit, sed sua insuper liberalitate te affecit, te priuilegijs pro tuis postulatis sæpius impertiuit & alijs benignitatis nominibus tuæ necessitati subuenit & profuit.

Ex hisce virtutibus perspicuum est, quomodo in subditos affectus fuerit serenissimus Rex: sed vt omnia in vnum contraham, talis subditis fuit, qualis liberis blandissimus pater: nihil ei gratius fuit, quám vt maximè ipsorum seruire commodis. Quare exitiosis bellis abstinens pacem studuit, & summa solicitudine incubuit eis auertendis, quæ pacem turbare & minuere posse viderentur, idq; non solùm se viuo, sed etiam post mortem suam.

Memoriæ proditum est Neronem Claudium hæc verba assiduè tanquam symbolum in ore habuisse: Priamus mirum in modum beatus fuit, quòd patriam Troiam simul cum imperio

per-

perditam vidit: noſter verò *FRIDERICVS* longè aliter fuit affectus, nō patriam Daniam vel Noruegiam cum ſuo imperio occumbere deſiderauit, ſed ſe mortuo eam ſupereſſe optauit: Huius rei certius argumentum eſſe non poteſt, quàm in regni ſucceſsionem filij ſui Chriſtiani IIII electio: vidit enim circumſpectus pater patriæ, ea re concordiam iuuari & cōglutinari, & nouis motibus occaſiones præcidi & negari: edoctus illis quæ mortuo auo Friderico I. contigerunt. Illius enim obitum, regni ſucceſsore non antè deſignato, ſecutum eſt interregnum, quod multis periculis hæc regna inuoluit, antequam à patre Chriſtiano III. depellerentur.

In regni igitur ſucceſsionem filium natu maximum Chriſtianum IIII. cū conſenſu ſenatus regnorum & incolarum voto elegit Anno Chriſti 1584. quò hac ratione ſubditis non ſolùm ſucceſſorem certum, ſed etiam pacem & tranquillitatē ab inteſtinis diſsenſionibus

nibus

& externis incurſionibus alienam relinqueret. Facti ſui habuit exemplum ſummorum regum quo ſibi quoq; faciendum, quod illi fecerunt, duxit. Dauid filium Salomonem ante mortem deſignauit regem: Sic Carolus Magnus filium Ludoicum: Sic Henricus Auceps filium Ottonem II. Sic Otto II. Ottonem III: Sic Otto III Ottonem IIII. &c. Verum quid exteros commero, videamus proſapiam Sereniſsimi regis noſtri: nonne idē Chriſtianus I. cum Iohanne adhuc viuens fecit? nonne idem Rex Iohannes cum filio Chriſtiano II. exule? nonne idem Chriſtianus III. cum noſtro rege Friderico II fecit?

Ita prudens & circumſpectus pater patriæ vt viuus diſsenſiones & factiones reſtinguere, ita mortuus eaſdem cauere voluit. Eodem animo & propoſito rem eò deduxit, vt illuſtriſsimi Duces Holſatiæ, Iohnnnes Senior, Adolphus patrui, & Iohannes Iunior frater ſe regni Daniæ vaſallos agnoſcerēt: quare

quare & Otthoniæ, quæ Fioniæ metropolis eſt Anno 1580. 3 die Maij ducatum Sleſuicenſem ſolenni ritu à FRIDERICO II. feudum ſumpſerunt. Hoc vt facerent illuſtriſsimi Duces, ſereniſsimum regem non mouebant priuata commoda, ſed communis Reipub. vtilitas: nō vt illos ſibi ſtipendiarios faceret, ſed vt patriæ hoc modo conſuleret ne Holſatiæ duces, ſi aliquandò humanitùs Daniæ, quod tamen Deus auertat, contigerit, militiam detrectare deberent, ſed vt Vaſallos decet, pro ſalute Daniæ fortiter etiam laborarent.

Alphonſus Neopolitanus Rex ſuum affectum erga ſubditos, ſymbolo ſuo, Pelicano pectus ſibi roſtro fodiente & ſanguine pullos potante, cum hac inſcriptione: Pro lege & grege, declarare voluit: Verùm noſter Rex omnibus modis in tota ſua vita factis ſuum affectum expreſsit, quæ res effecit, vt non modò incolarum ſibi beneuolentiā conciliârit, ſed etiam exterorū, qui vt patrem venerabantur: Teſtis eſt Dan-

tiſcum, quod hunc regem defenſorem, cuius tutelæ ſuas fortunas committeret, elegit. Teſtes ſunt aliæ ciuitates, vt regiones taceam, quæ amicitiam & ſocietatem cum hoc noſtro rege deſiderârunt. Sed vt breuibus me expediam & totam eius vitam vno verbo exprimã, inter omnes principes veluti Heſperus hoc tempore veſperi inter omnes reliquas ſtellas longiſsimè enituit & eluxit noſter *FRIDERICVS*.

Verùm de eius vita dicendi finem faciam, reſtat nunc felix & placidus ex hoc mundo exitus.

Mortuus eſt *FRIDERICVS* II. Rex noſter clementiſsimus Anderſchouiæ arce in Selandia munitiſsima 4. die Aprilis Anno 88. ætatis verò ſuæ 54. climacterico ſexto. Fuit autem totum eius vitæ curriculum 53 annorum, 9 menſium & dierum quatuor.

De morbo eius nihil certi nobis conſtat, præter ea quæ relatione aliorum accepimus: ipſum præterlapſo vere in morbum incidiſse, vt extremè peri-

perclitari viſus ſit: ſed auxiliante Deo poſtea illum liberatum eſſe, vnde & gratiæ in eccleſiis pro reſtituta regiæ maieſtati valetudine actæ ſunt. Verùm poſtea morbus sereniſsimi Regis proh dolor, recruduit, quem vbi indies ingraueſcere ſenſit, rem Deo commendauit, de nulla re magis ſolicitus quám de eccleſiæ & politiæ incolumitate, quare ardentibus votis ſuos ſubditos Deo commendauit & filio Chriſtiano IIII. electo regi non ſecus atque Patriarcha Iacobus moriturus nepotibus ex filio Manaſſe & Ephraimo, à Deo omnem proſperitatem optauit, quamvis illuſtriſsimus princeps tum in Cimbria abfuerit.

Adfuit autem illuſtriſsima & mœſtiſsima Regina *SOPHIA*, adfuit & regius cancellarius Nicolaus Kaas vir prudentiſsimus & humaniſsimus cum aliis magni nominis & autoritatis viris, quibus filium Chriſtianum IV. commendauit, vt datæ fidei memores, illum Regem deſignatum fideliter in

literis & pietatis officijs institui diligenter curarent: & ipsi autores essent vt imperio per ætatem inauguratus, paterno & auito exemplo, puram euangelij doctrinam, ecclesias & scholas atque patriæ denique salutem & dignitatem pacis amans tueatur & promoueat.

Quàm magnifica vox & Christiano principe digna? qui etiam in agone de ecclesiæ & politiæ incolumitate solicitus fuit. Verùm hæc silentio præterire non possum, illustrissimi Regis animum, vt corpus, morbo non fuisse debilitatum aut immutatum. In tota vita fastum & superbiam auersabatur & detestabatur, quòd norunt omnes ij, qui regiam eius maiestatem vnquam viderunt: idem etiam morti vicinus fecit. Vetuit enim ne quid superfluè post exhalatam animam, cum corpore eius fieret, quod luxum & superbiam spiraret, sed quàm primùm vt sibi iusta fierent mandauit: hanc vltimam suam voluntatem eos exequi voluit: has exequias sibi gratas esse affirmauit. Ita sanctissimus rex

quo

quo maior omnibus honore, gloria & dignitate fuit, eo minor eiuſdem ſuperbia fuit.

Hoc quãvis aliorũ relatu habeamus, tamen veriſimile imò veriſsimum apparet: hodie ſepelitur ſeptimanas tantum nouem mortuus, relinquens alijs exemplum humilitatis & frugalitatis eius quam antea in lege de ſepultura nobilibus ſuis commendauerat.

Ita Rex in tota vita felix, in morte feliciſsimus animã æterno Deo in inuocatione filij Dei cõmendauit, præſentibus, mœſtiſsima coniuge *SOPHIA*, regio cancellario Nicolao Kaas, Doctore Petro Seuerini Archiatro regio, & paſtore regio, M. Chriſtophoro Knoof, & alijs. Eius corpus hoc die 5 Iunij Roſchildiæ in æde Diui Lucij honorificè vt decet, apud parentes ſepelitur. Noſtrarum partium eſt, filium electum Regem *CHRISTIANVM* IV. non minus atq; patrem laudatiſsimæ memoriæ *FRIDERICVM* II. amare: Decet enim, vt loquitur Iſocrates

crates

crates ad Demonicum, liberos vt bonorum & fortunarum: sic & amicitiæ paternæ esse hæredes. Quanto amore nos pater complexus erat, tanto vicissim filium nos amplecti debemus, nisi vindictam Dei incurrere & pœnam ingratitudinis luere velimus.

Quod superest, te omnipotens & æterne DEVS, qui regna constituis & transfers, toto pectore oramus, vt *CHRISTIANO* IV, Regi designato & vicem patris iam breui, Te aspirante, subituro, clementer adsis: & inclytam Comitum Oldenburgensium familiam, ex qua continuos iam 107. annos Dania & Noruegia Reges elegerunt, deinceps etiam conserues & gubernes, cum generosissimis Daniæ proceribus, Regio cancellario & cæteris, Amplissimo regnorũ senatu: quò tutius in pace tranquilla viuere & diuinis & omnis humanitatis disciplinis vacare possimus.

DIXI.

Omiſſa inter imprimendum
ſic corrigenda.

pagina ſexta, facie prima, verſu 9. lege hoſpitio exceperunt, hoſpitio acceptus imò & pag. 7. fac. 2. verſu 3. lege Verùm vt. pag. 8. fac. 2. verſ. 18. clariſsima. pag. a fac. prima verſ. 2. vtile. pag. eadem fac. 2. v. 3. lege tuis oculis. pag. 6: fac. 1. v. 18. lege: Cæſar Octauianus: de vrbe Roma ædificijs à ſe ornata gloriari poſſet Octauianus C. pag. 4. fac. 2. v. 4. Principem Sophiam. pag. 6. fac. v. 14. regem regum. pag. 8. fac. 2. v. 13. cùm filio Iohanne, &c.

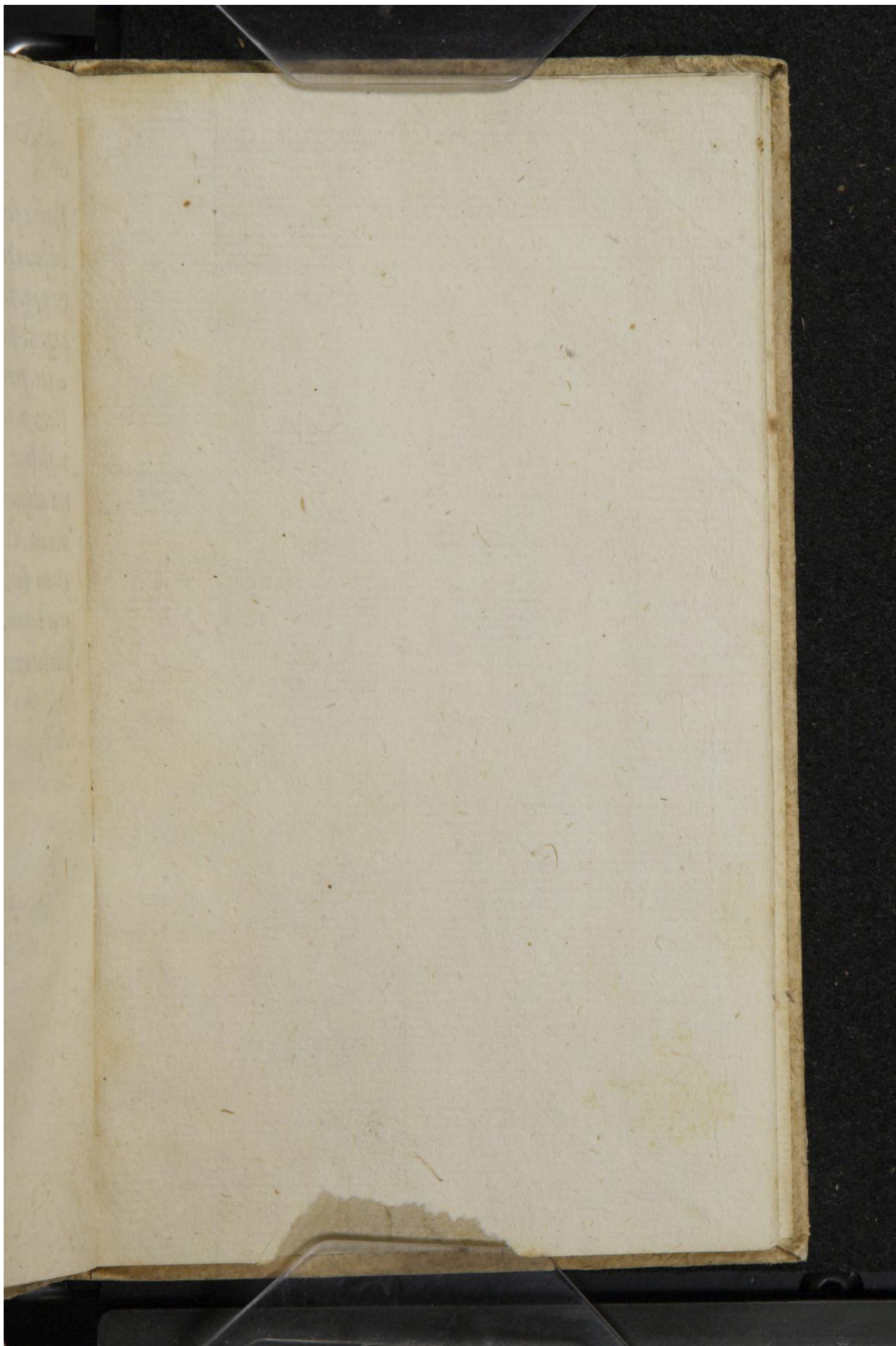

foto 206432